

UCHWAŁA

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

Protokolant sekretarz sądowy Lena Stasiak

na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 14 października 2025 r., z udziałem wnioskodawcy adwokata P. W. oraz X. Y. – prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku i jej obrońców: X.1 Y.1 – prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. i X.2 Y.2 – prokuratora Prokuratury Krajowej, a także przedstawiciela N. R. H. – prokuratora Prokuratury Krajowej, po rozpoznaniu wniosku adwokata D. N. – pełnomocnika P. W. z dnia 9 lipca 2025 r., w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej **X. Y. - prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku**, za to, że:

1. w okresie nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2021 r. i nie później niż do dnia 21 lipca 2022 r., w S., będąc funkcjonariuszem publicznym, prokuratorem Prokuratury Regionalnej w S., przekroczyła uprawnienia w ten sposób, iż nakłaniała świadków do składania fałszywych zeznań w postępowaniu o sygn. akt [...], prowadzonym przez Prokuraturę Regionalną w S., czym działała na szkodę interesu publicznego i prywatnego P. W., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;
2. w okresie od dnia 13 marca 2023 r. do dnia 18 sierpnia 2023 r., w S., będąc funkcjonariuszem publicznym, prokuratorem Prokuratury Regionalnej w S., przekroczyła uprawnienia w ten sposób, iż w toku postępowania przygotowawczego o sygn. akt [...], prowadzonego w Prokuraturze Regionalnej w S., dokonując zabezpieczeń przedmiotów, co do których złożono oświadczenie, iż znajdują się na nich lub mogą się znajdować treści objęte tajemnicą obrończą oraz adwokacką, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku postąpienia z zabezpieczonymi przedmiotami zgodnie z procedurą określoną w przepisie art. 225

k.p.k., oraz przekroczyła przysługujące jej uprawnienia zapoznając się z ich zawartością, mimo iż nie była do tego uprawniona, czym działała na szkodę interesu prywatnego P. W., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.;

3. w okresie nie wcześniej niż 1 stycznia 2022 i nie później niż 8 sierpnia 2023 r., w S., będąc funkcjonariuszem publicznym, prokuratorem Prokuratury Regionalnej w S., przekroczyła uprawnienia funkcjonariusza publicznego, w ten sposób, iż tworzyła fałszywe dowody i podejmowała inne podstępne zabiegi w celu skierowania przeciwko P. W. postępowania karnego, czym działała na szkodę interesu prywatnego P. W., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

uchwalił:

I. odmówić zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku za czyny wskazane we wniosku pełnomocnika wnioskodawcy P. W. - adwokata D. N. z dnia 9 lipca 2025 r., tj. w pkt 1 z art. 231 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w pkt 2 art. 231 § 1 k.k., w pkt 3 z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Adwokat D. N. – pełnomocnik wnioskodawcy oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego P. W., wnioskiem z dnia 9 lipca 2025 r., zwrócił się do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, za to, że:

1. w okresie nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2021 r. i nie później niż do dnia 21 lipca 2022 r., w S., będąc funkcjonariuszem publicznym,

prokuratorem Prokuratury Regionalnej w S., przekroczyła uprawnienia w ten sposób, iż nakłaniała świadków do składania fałszywych zeznań w postępowaniu o sygn. akt [...], prowadzonym przez Prokuraturę Regionalną w S., czym działała na szkodę interesu publicznego i prywatnego P. W., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

2. w okresie od dnia 13 marca 2023 r. do dnia 18 sierpnia 2023 r., w S., będąc funkcjonariuszem publicznym, prokuratorem Prokuratury Regionalnej w S., przekroczyła uprawnienia w ten sposób, iż w toku postępowania przygotowawczego o sygn. akt: [...], prowadzonego w Prokuraturze Regionalnej w S., dokonując zabezpieczeń przedmiotów, co do których złożono oświadczenie, iż znajdują się na nich lub mogą się znajdować treści objęte tajemnicą obrończą oraz adwokacką, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku postąpienia z zabezpieczonymi przedmiotami zgodnie z procedurą określoną w przepisie art. 225 k.p.k., oraz przekroczyła przysługujące jej uprawnienia zapoznając się z ich zawartością, mimo iż nie była do tego uprawniona, czym działała na szkodę interesu prywatnego P. W., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.;
3. w okresie nie wcześniej niż dnia 1 stycznia 2022 i nie później niż dnia 8 sierpnia 2023 r., w S., będąc funkcjonariuszem publicznym, prokuratorem Prokuratury Regionalnej w S., przekroczyła uprawnienia funkcjonariusza publicznego, w ten sposób, iż tworzyła fałszywe dowody i podejmowała inne podstępne zabiegi w celu skierowania przeciwko P. W. postępowania karnego, czym działała na szkodę interesu prywatnego P. W., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Adwokat D. N. wniósł o przeprowadzenie dowodów zawnioskowanych we wniosku, a w szczególności akt sprawy Prokuratury Regionalnej w S. (poprzednio [...]), a obecnie [...], oraz [...], a także akt sprawy Sądu Rejonowego [...] w S., sygn. akt [...], oraz akt sprawy Sądu Rejonowego [...] w S., sygn. akt [...].

W dniu 26 września 2025 r. do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego wpłynęło pismo prokuratora X.1 Y.1 - obrońcy X. Y. – prokuratora

Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, w którym wniosła o nieuwzględnienie wniosku adwokata D. N. – pełnomocnika P. W. z dnia 9 lipca 2025 r., o podjęcie uchwały o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku (k. 122-126v).

Na posiedzeniu w dniu 14 października 2025 r. wnioskodawca P. W. poparł wniosek sporządzony przez swojego pełnomocnika i wniósł o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. – prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku. Obrońcy: X.1 Y.1 – prokurator Prokuratury Okręgowej w S. oraz X.2 Y.2 – prokurator Prokuratury Krajowej, wnieśli o nieuwzględnienie tego wniosku. Przedstawiciel N. R. H. – prokurator Prokuratury Krajowej, wniósł o nieuwzględnienie powyższego wniosku.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Poza sporem jest, że przewidziany w 135 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze, dalej powoływana jako p.p., zakaz pociągania do odpowiedzialności karnej prokuratora bez zgody sądu dyscyplinarnego, składający się na tzw. immunitet formalny (procesowy) prokuratora, nie powoduje wyłączenia odpowiedzialności, czy też karalności za popełniony czyn, a jedynie wprowadza zakaz pociągania osoby, posiadającej taki immunitet, do odpowiedzialności karnej przed sądem, chyba że oskarżyciel uzyska na to zgodę sądu dyscyplinarnego. Oczywiście immunitet ten nie może być postrzegany jako swoistego rodzaju prawo osobiste przysługujące osobie sprawującej urząd prokuratora i oczywiście nie jest środkiem do zapewnienia bezkarności jego posiadaczom.

W myśl art. 135 § 5 p.p. Sąd Najwyższy wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. To oznacza, że materialna podstawa decyzji w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest w istocie tożsama z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. Na gruncie zaś wykładni tego przepisu k.p.k. wskazuje się, iż wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która wystarcza do wszczęcia śledztwa lub

dochodzenia. Poza uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa musi istnieć także dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego podkreśla się, że sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” jest nieostre (niedookreślone), zatem ocena, czy spełniona została opisana w nim przesłanka, zawsze zależy od konkretnych, niepowtarzalnych, okoliczności sprawy (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., sygn. akt SNO 40/04, OSNSD 2004, Nr 2, poz. 33). Podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być w pełni uzasadnione, nienasuujące żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa (por. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2007 r., sygn. akt SNO 21/07, OSNSD 2007, poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., sygn. akt SNO 95/08, OSNSD 2009, poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. akt SNO 32/11, OSNSD 2011, poz. 41). Z powołanego przepisu wynika również, że nie każde uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa daje podstawę do uchylenia immunitetu, bowiem należy wykazać, że podejrzenie jest dostatecznie uzasadnione (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 r., sygn. akt SNO 21/07, LEX nr 471796).

Sąd Najwyższy w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej orzeka na podstawie wniosku i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, a tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody. Potrzeba przeprowadzenia dowodu z urzędu, w postępowaniu w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, powstaje bowiem jedynie wówczas, gdy dokonanie prawidłowych ustaleń uzależnione jest od dowodu, o którym sąd powziął informację i którego przeprowadzenie jest w ogóle możliwe (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZI 30/23, LEX nr 3586002).

Sąd Najwyższy uznał, że w niniejszej sprawie zachodziła konieczność dołączenia akt o sygn. [...], [...], [...], [...] oraz [...], [...] i [...]. Chcąc przeprowadzić określone dowody w postępowaniu immunitetowym inicjowanym przez oskarżyciela subsydiarnego lub prywatnego, w szczególności dla wykazania posiadania statusu

uprawnionego oskarżyciela, wnioskodawca winien załączyć do wniosku kopie akt sprawy karnej, które jako strona postępowania karnego ma prawo bez przeszkód pozyskać. Brak przedstawienia dowodów na poparcie wniosku o udzielenie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora, pociąga za sobą to, że nie ma możliwości zrekonstruowania stanu faktycznego i na tej podstawie dokonania oceny stopnia uzasadnienia podejrzenia popełnienia przez prokuratora opisanego we wniosku przestępstwa. Dlatego tSąd Najwyższy dopuścił w niniejszej sprawie dowody z akt o sygn. [...], [...], [...], [...] oraz [...], [...] i [...].

Przypomnieć należy, że w Prokuraturze Okręgowej w P., decyzją Zastępcy Prokuratora Regionalnego w Ł. z dnia 13 czerwca 2023 r., były podjęte czynności w związku z zawiadomieniami P. W. o podejrzeniu popełnienia przestępstw przez X. Y. - prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt [...]. W dniu 22 grudnia 2023 r. wydano postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa. Po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika P. W. na powyższe postanowienie, Sąd Rejonowy [...] w S. wydał w dniu 19 sierpnia 2024 r., postanowienie, którym uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Prokuraturze Okręgowej w P. do dalszego prowadzenia. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia wskazał, że prokurator powinien zapoznać się z całością akt głównych sprawy o sygn. akt [...], a nie z wybranymi ich częściami, które w wyniku zapytań prokuratora referenta zostały przesłane z Prokuratury Regionalnej w S. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt [...]. Po wykonaniu zaleceń Sądu Rejonowego [...] w S., ujawniony i zebrany w postępowaniu materiał dowodowy pozwolił prokuratorowi na poczynienie kolejnych ustaleń, które skutkowały wydaniem w dniu 22 stycznia 2025 r. przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. drugiego postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa. Postępowanie obejmowało 9 wątków, w tym te z pkt 2, 6 i 9, były tożsame z zarzutami wniosku z dnia 9 lipca 2025 r., o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. – prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku. W postanowieniu wskazano, że odmówiono wszczęcia śledztwa – w zakresie czynu z pkt 2 i 9 postanowienia, a pkt 1 i 3 wniosku z dnia 9 lipca 2025 r. – wobec uznania na podstawie art. 17§ 1 pkt 1 k.p.k., iż czynu nie popełniono, natomiast – w zakresie czynu z pkt 6 postanowienia, a pkt 2 wniosku – wobec

uznania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. Po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika P. W. od postanowienia z dnia 22 stycznia 2025 r., prokurator Prokuratury Okręgowej w Ł. delegowany do Prokuratury Regionalnej w Ł., w dniu 21 maja 2025 r., wydał postanowienie w przedmiocie o nieuwzględnieniu zażalenia pokrzywdzonego i utrzymaniu w mocy postanowienia Prokuratury Okręgowej w P. z dnia 22 stycznia 2025 r. o odmowie wszczęcia śledztwa o sygn. akt [...].

Powyższa decyzja umożliwiła P. W. wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia. Subsidiarny akt oskarżenia został wniesiony terminie, gdyż jak wynika z daty prezentaty umieszczonej na pierwszej stronie tego aktu (k. 5 akt o sygn. [...]), został on złożony w Sądzie Rejonowym [...] w S. w dniu 1 lipca 2025 r., a odpis postanowienia o utrzymaniu w mocy postanowienia w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa został doręczony pokrzywdzonemu w dniu 30 czerwca 2025 r. (zpo k. 291 akt [...]). Sprawa przeciwko X. Y. - prokuratorowi Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, zarejestrowano we wskazanym Sądzie pod sygn. akt [...].

Zarzuca się, że X. Y. prokurator Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, miała się dopuścić popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., gdyż nakłaniała świadków do składania fałszywych zeznań w postępowaniu o sygn. akt [...], prowadzonym przez Prokuraturę Regionalną w S., a nadto również czynu z art. 231 § 1 k.k., albowiem dokonując w toku postępowania przygotowawczego o sygn. akt [...] Prokuratury Regionalnej w S., zabezpieczenia przedmiotów, co do których złożono oświadczenie, iż znajdują się na nich lub mogą się znajdować treści objęte tajemnicą obrończą lub adwokacką, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku postąpienia z zabezpieczonymi przedmiotami zgodnie z procedurą z art. 225 k.p.k. oraz przekroczyła przysługujące jej uprawnienia zapoznając się z ich zawartością. Według wnioskodawcy prokurator w stanie spoczynku X. Y. miała również popełnić czyn z art. z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., poprzez tworzenie fałszywych dowodów i podejmowanie innych podstępnych zabiegów w celu skierowania przeciwko P. W. postępowania karnego.

Zarzuty dotyczą zatem czynności w postępowaniach przygotowawczych, prowadzonych przez prokurator X. Y., po przywróceniu Jej ze stanu spoczynku dnia 19 maja 2016 r. Wykonywała wówczas czynności jako prokurator Prokuratury Regionalnej w S. Postępowania te dotyczyły P. W. Pierwszym z tych postępowań było prowadzone w Prokuraturze Regionalnej w S. pod sygn. akt [...], które po przekazaniu jest obecnie prowadzone przez Ł. Wydział Zamiejscowy Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej w Ł. pod sygn. akt [...]. Kolejnym postępowaniem wobec P. W. było postępowanie prowadzone w Prokuraturze Regionalnej w S. pod sygn. akt [...] (obecnie sygn. akt [...]) oraz sygn. akt [...].

Zgodnie z treścią art. 231 § 1 k.k. odpowiedzialność karną ponosi funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Podmiotem czynu zabronionego z art. 231 § 1 k.k. jest zatem wyłącznie funkcjonariusz publiczny. Ze względu jednak na sformułowanie znamion typu czynu zabronionego, a przede wszystkim odwołanie się do zakresu uprawnień i obowiązków ciążących na funkcjonariuszu publicznym, oczywiste jest, że w konkretnym przypadku krąg podmiotów będzie determinowany zakresem podmiotowym określonym w normie nakazującej podjęcie określonego zachowania czy to zakazującej określonych czynności (por. np. P. Kardas, Odpowiedzialność karna za łapownictwo, Przegląd Sądowy 2002, nr 7-8, s. 23). W tym typie czynu zabronionego czynnością wykonawczą jest działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w ściśle określony sposób, a mianowicie przez przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. Obowiązek to powinność określonego zachowania się przez określoną osobę; uprawnienie zaś – „przezzwolenie i prawo do cudzego zachowania”. Źródło obowiązków, których niewypełnienie stanowi warunek konieczny realizacji znamion określonych w omawianym typie czynu zabronionego, zależy od charakteru obowiązku. Może on mieć charakter ogólny – wtedy źródłem takiego obowiązku są przepisy odnoszące się najczęściej do wszystkich funkcjonariuszy, szczególny – regulują go przepisy dotyczące określonej kategorii funkcjonariuszy publicznych bądź indywidualny, którego źródłem będą najczęściej przepisy regulaminu, instrukcji, a także wydane

przez uprawnioną osobę polecenie wykonania określonych czynności (por. O. Górniok [w:] Kodeks karny. Komentarz, wyd. II, red. A. Wąsek, s. 87). Nie budzi wątpliwości, ani w doktrynie, ani w orzecznictwie, że samo przekroczenie uprawnień albo niedopełnienie obowiązków nie realizuje jeszcze znamion typu czynu zabronionego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 1974 r., sygn. akt II KR 177/74, LEX nr 20871, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2003 r., sygn. akt WK 3/03, OSNKW 2003, z. 5 – 6, poz. 53). Konieczne jest jeszcze działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (zob. A. Barczak - Oplustil, M. Iwański [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część II. Komentarz do art. art. 212-277d, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2017, art. 231).

Z kolei przy przestępstwie z art. 235 k.k. przedmiotem ochrony jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości oraz dobre imię osoby, przeciwko której skierowano ściganie. Czynność sprawcza polega na kierowaniu przeciwko innej osobie ścigania (o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie, wykroczenie skarbowe, przewinienie dyscyplinarne), przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne podstępne zabiegi albo też, w przypadku, gdy postępowanie jest już wszczęte, tworzeniu w jego toku przez sprawcę fałszywych dowodów lub przedsięwzięciu innych podstępnych zabiegów. Podstępny zabieg oznacza każdą czynność dokonaną przy użyciu podstępu, a sprawca może nawet działać przez osobę trzecią. Przestępstwo z art. 235 k.k. ma miejsce niezależnie od tego, czy osoba, przeciwko której tworzone fałszywe dowody, jest winna, czy też nie dokonała danego czynu. Występek ten jest zaliczany do kategorii tzw. przestępstw powszechnych (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016 r., sygn. akt III KK 136/16, OSNKW 2017, z. 1, poz. 2). Gdy chodzi o kierowanie ścigania przeciwko innej osobie przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne podstępne zabiegi, to jest to przestępstwo skutkowe z działania (które jest dokonane w momencie skierowania, przez tworzenie fałszywych dowodów lub inne podstępne zabiegi – ścigania o przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie, wykroczenie skarbowe lub przewinienie dyscyplinarne), zaś w przypadku przedsięwzięcia tych zabiegów (fałszowania dowodów lub podejmowania innych podstępnych zabiegów) w trakcie toczącego się już

postępowania – ma ono charakter formalny (z działania). Z uwagi na użyte określenie zabarwione intencjonalnie (podstępne zabiegi) w grę wchodzi jedynie zamiar bezpośredni (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2002 r., sygn. akt IV KK 240/02, LEX nr 74386).

Wnioskodawca w zarzucie z pkt 1 wniosku wskazał również, że miało dojść do popełnienia przestępstwa podżegania do składania fałszywych zeznań. Należy wskazać, że podżeganie polega na nakłanianiu innej osoby do popełnienia czynu zabronionego. Możliwe jest tylko w zamiarze bezpośrednim. Może polegać na jakimkolwiek oddziaływaniu na inną osobę, mającym wzbudzić w niej zamiar popełnienia czynu zabronionego. Podżeganie zawsze przybiera postać działania (por. np. M. Kulik [w:] Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, red. M. Mozgawa, LEX/el. 2023, art. 18). W zakresie natomiast przestępstwa z art. 233 § 1 k.k., które dotyczy składania fałszywych zeznań, przedmiotem ochrony jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, a także prawdziwość zeznań świadków, które mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2009 r., sygn. akt IV KK 459/08, LEX nr 517088). Przedmiotem czynności sprawczej jest zeznanie świadka. Znamię „w postępowaniu sądowym” obejmuje swoim zakresem każde postępowanie, które jest prowadzone przez organ uznany za sąd. Sformułowanie „w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy” dotyczy wszystkich postępowań poza postępowaniami sądowymi, które są prowadzone na podstawie ustawy. Zeznanie nieprawdy to znamię czasownikowe, które dotyczy podania faktów niezgodnych z rzeczywistością. Zeznanie nieprawdy powinno być odnoszone nie do ocen, ale tylko do faktów. Zatajenie prawdy to kolejne znamię czasownikowe, które dotyczy zaniechania wskazania okoliczności zgodnych z rzeczywistością. W obu czynnościach sprawca musi mieć świadomość, że zafałszowuje obraz rzeczywistości. Jeżeli sprawca jest przekonany o prawdziwości swoich zeznań, to nie jest możliwe przyjęcie, że doszło do popełnienia przestępstwa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2021 r., sygn. akt IV KK 586/19, LEX nr 3123193)

Okoliczności powołane we wniosku o zezwolenie na pociągnięcie X. Y. - prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku do odpowiedzialności

karnej, nie dają podstaw do przyjęcia istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynów kwalifikowanych: w pkt 1 wniosku z art. 231 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w pkt 2 wniosku z art. 231 § 1 k.k. oraz w pkt 3 wniosku z art. 231 § 1 k.k. i art. 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Należy stwierdzić, że nie każda nieprawidłowość w działaniu funkcjonariusza publicznego musi być a priori utożsamiana z przekroczeniem uprawnień lub niedopełnieniem obowiązków, a więc z realizacją znamion czynu zabronionego określonego w art. 231 § 1 k.k. Wskazana ocena powinna mieścić się w granicach wyznaczonych regulacją zawartą w art. 7 k.p.k. Przepis ten nakazuje to, aby przekonanie organu procesowego było kształtowane w oparciu o swobodną ocenę dowodów, uwzględniającą wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego. Istotą „swobodnej oceny dowodów” jest zatem pozostawienie organowi procesowemu pewnej sfery autonomii przy podejmowaniu decyzji procesowych, możliwości dokonania oceny (do pewnego stopnia dyskrecjonalnej), czy przesłanki wynikające z określonej normy prawnej zostały zrealizowane.

Przepis art. 7 § 1 p.p. ustanawia zasadę niezależności prokuratora przy wykonywaniu czynności określonych w ustawach. Zasada ta, oprócz wymiaru zewnętrznego, rozumianego jako brak nacisków ze strony podmiotów znajdujących się poza strukturą prokuratury, ma też wymiar wewnętrzny, który definiuje samodzielność przy realizacji kompetencji wynikających z regulacji procesowych. Warunkiem urzeczywistnienia zasady niezależności prokuratora jest zatem to, aby prokuratorzy mogli wykonywać swoje zadania służbowe bez zastraszania, utrudnień, nękania, niewłaściwych ingerencji lub bezpodstawnego narażenia na odpowiedzialność cywilną, karną lub dyscyplinarną. W kontekście zatem choćby zasady niezależności prokuratora, zarzut popełnienia przestępstwa z art. 231 k.k. musiałby być związany z poważnymi nadużyciami uprawnień przewidzianych dla prokuratora w przepisach szczególnych, które to uprawnienia wykorzystałby on bez żadnej podstawy prawnej wobec stron postępowania przygotowawczego, doprowadzając zarazem do poważnych, niekorzystnych dla nich, następstw procesowych.

W pkt 1 wniosku, zarzucono X. Y. – prokuratorowi Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, że prowadząc postępowanie przygotowawcze pod sygn. akt [...], miała nakłaniać A. C. oraz S. L., do składania fałszywych zeznań przeciwko P. W. oraz nakłaniać S. L. do potwierdzenia przez niego zeznań świadka P. M. (obecnie: M1.). Sąd Najwyższy stwierdza, że protokoły z przesłuchań świadków, które przeprowadzała prokurator X. Y., w żadnym miejscu nie wskazują, aby doszło do nakłaniania do składania fałszywych zeznań, czy nawet zadawania pytań sugerujących. Przesłuchane osoby w swych zeznaniach co prawda obciążały P. W., niemniej z ich wypowiedzi zapisanych w protokołach, nie wynika, aby miało miejsce narzucanie im treści wypowiedzi bądź sugerowanie wypowiedzi o określonej treści. Wnioskodawca nie wskazał konkretnie, które z wypowiedzi byłyby potwierdzeniem tezy, że są fałszywe, bądź z których wynikałoby, że zostały złożone pod wpływem innej osoby. Jak słusznie zauważa prokurator w uzasadnieniu postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, że wskazywanie jedynie na wypowiedzi S. L., który miał powiedzieć, że prokurator X. Y. prosiła go o ustalenie ewentualnych osób, które czują się pokrzywdzone przez P. W., nie daje najmniejszych podstaw do uznania, iż doszło do uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez prokuratora, polegającego na nakłanianiu do składania fałszywych zeznań. Nie bez znaczenia pozostaje także to, że S. L. i A. C. w toku postępowania byli wielokrotnie przesłuchiwanie i składali zeznania dotyczące nie tylko różnych zdarzeń, ale i różnych osób. Brak jest natomiast wskazania przez wnioskodawcę konkretnie, które zeznania miały być tymi fałszywymi. Mając na uwadze powyższe, można zatem wyprowadzić wniosek, że zarzucenie X. Y. – prokuratorowi Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, wpływu na depozycje złożone przez przesłuchiwanie w tym śledztwie osoby, jest wyłącznie subiektywną oceną wnioskodawcy, co oczywiście nie może stanowić podstawy do przyjęcia uzasadnionego podejrzenia realizacji przez prokuratora, w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego, znamion czynności podżegania do składania fałszywych wyjaśnień oraz oświadczeń wiedzy.

W ocenie Sądu Najwyższego nie zachodzi również dostateczne uzasadnione podejrzenie popełnienia przez X. Y. – prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w stanie spoczynku, zarzucanego czynu z pkt 2 wniosku, albowiem opisane w nim

zachowanie nie stanowi realizacji znamion wskazanego w nim przestępstwa. Według wnioskodawcy prokurator X. Y. dokonując zabezpieczenia przedmiotów zajętych w trakcie przeszukania posesji przy ul. [...] w S., co do których złożono oświadczenie, że znajdują się na nich lub mogą się znajdować treści objęte tajemnicą obrończą oraz adwokacką, nie dopełniła obowiązku postąpienia z zabezpieczonymi przedmiotami zgodnie z procedurą określoną w art. 225 k.p.k., a także zapoznała się z ich treścią, chociaż nie była do tego uprawniona.

Poza sporem jest, że w dniu 15 marca 2023 r., miało miejsce przeszukanie lokalu mieszkalnego oraz pomieszczenia gospodarczego, mieszczących się przy ul. [...] w S., w związku z prowadzonym śledztwem w sprawie o sygn. akt [...], w którym zarzuty przedstawiono P. W. (k. 2 - 5 akt o sygn. [...] załącznik nr 2). Postanowienie o żądaniu wydania rzeczy i przeszukaniu u M. G. wydała w dniu 13 marca 2023 r. prokurator X. Y. (k. 1 - 1v akt o sygn. [...] załącznik nr 2). M. G. odebrała to postanowienie przed rozpoczęciem przeszukania. Podczas przeszukania zabezpieczono m.in. komputer, nośniki danych typu pendrive, telefony, pieczątki oraz różnego rodzaju dokumenty. Następnie P. W. będący w tym postępowaniu podejrzanym, złożył zażalenie na ww. postanowienie, żądając zwrotu zabezpieczonych przedmiotów jako zbędnych dla postępowania (k. 510 - 510v akt o sygn. [...]). Kolejno w trakcie posiedzenia, w przedmiocie rozpoznania tego zażalenia, przed Sądem Rejonowym [...] w S., P. W. podał, że zabezpieczone nośniki informacji zawierają tajemnicę adwokacką i obrończą (protokół posiedzenia k. 50 - 52 akt o sygn. [...]). Prokurator X. Y. wskazała wówczas, że w tym zakresie nastąpiło przerzucenie ciężaru dowodowego na Sąd w zakresie ustalania co stanowi tajemnicę adwokacką. O powyższym P. W. zawiadomił również w piśmie z dnia 25 marca 2023 r., które zostało wpłynęło do Prokuratury Regionalnej w S. w dniu 31 marca 2023 r. Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2023 r. Sąd Rejonowy [...] w S., sygn. akt [...], utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (k. 53 - 55 akt o sygn. [...]). W uzasadnieniu wskazano, że w wyniku oględzin dokumentów i pieczętek zatrzymanych w toku przeszukań, organ procesowy zabezpieczył materiał dowodowy, stanowiący podstawę przedstawienia podejrzanemu kolejnych zarzutów, dotyczących popełnienia przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów, mieszczących się w zakresie pierwotnie zakreślonego przedmiotu

postępowania. Sąd w uzasadnieniu, odnosząc się do zarzutu w zakresie naruszenia tajemnicy adwokackiej i obrończej, stwierdził, że nie podważa to prawidłowości zaskarżonych postanowień i czynności z nimi związanych. Należy też wskazać, że oględzin obejmujących zabezpieczoną dokumentację oraz nośniki typu pendrive dokonano w dniach: 20 marca 2023 r., 21 marca 2023 r. oraz 29 marca 2023 r. (odpowiednio k. 89 - 99, k. 285 - 292 akt o sygn. [...] załącznik nr 2). Powyższe czynności udokumentowano protokołami (k. 89 - 99 i k. 285 - 292 akt o sygn. [...] załącznik nr 2). Ostatecznie w dniu 25 maja 2023 r. prokurator uznał te przedmioty za dowody rzeczowe z uwagi na fakt, iż służyły do popełnienia przestępstwa (k. 549 - 549v akt o sygn. [...]). Odnosząc się do powyższego, w pierwszej kolejności należy podkreślić, że P. W. tego, iż zabezpieczone w toku przeszukania przedmioty zawierają tajemnicę obrończą czy adwokacką, nie podał w złożonym zażaleniu na postanowienie o żądaniu wydania rzeczy/przeszukaniu. Dopiero w piśmie z dnia 25 marca 2023 r., doręczonym Prokuraturze Regionalnej w S. w dniu 31 marca 2023 r., wniósł: o niezapoznanie się z zawartością zabezpieczonych przedmiotów, gdyż zawierają one treści objęte tajemnicą obrończą i ich zwrot. Na posiedzeniu w dniu 27 czerwca 2023 r. w przedmiocie rozpoznania zażalenia na postanowienie o żądaniu wydania rzeczy/przeszukania, zaznaczył, że zabezpieczone nośniki danych zawierają tajemnicę obrończą i adwokacką. Należy też zauważyć, że pismo P. W. z dnia 25 marca 2023 r., zostało złożone na etapie, gdy uzupełniono już zarzuty o popełnienie przestępstw z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 239 § 1 k.k. w oparciu o treść oględzin nośników, zaś oględziny dwóch nośników danych typu pendrive przeprowadzono przed złożeniem oświadczenia przez P. W., że na tych nośnikach może znajdować się tajemnica obrończa i adwokacka. Trzeba też podkreślić, iż obecna podczas przeszukania M. G. nie złożyła żadnych oświadczeń, ani zastrzeżeń, co do sposobu przeszukania, czy też sposobu zabezpieczenia przedmiotów ujawnionych w toku przeszukania. Istotnie, postępowanie z przedmiotami, na które rozciąga się tajemnica obrończa, uregulowane jest w art. 225 § 3 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli obrońca lub inna osoba, od której żąda się wydania rzeczy lub u której dokonuje się przeszukania, oświadczy, że wydane lub znalezione w toku przeszukania pisma lub inne dokumenty obejmują okoliczności związane z wykonywaniem funkcji obrońcy,

organ dokonujący czynności pozostawia te dokumenty wymienionej osobie bez zapoznawania się z ich treścią lub wyglądem. Jeżeli jednak oświadczenie osoby niebędącej obrońcą budzi wątpliwości, organ dokonujący czynności przekazuje te dokumenty z zachowaniem rygorów określonych w § 1 sądowi, który po zapoznaniu się z dokumentami zwraca je w całości lub w części, z zachowaniem rygorów określonych w § 1, osobie, od której je zabrano, albo wydaje postanowienie o ich zatrzymaniu dla celów postępowania.

Mając na uwadze chronologię zdarzeń dotyczących przeszukania i zabezpieczenia dokumentów, a następnie dokonania ich oględzin, w zestawieniu z faktem kiedy zostało złożone oświadczenie przez P. W. o tym, że zatrzymanych nośnikach danych typu pendrive są dokumenty objęte tajemnicą adwokacką lub obrończą, należy przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie, czy doszło do naruszenia przepisu art. 225 k.p.k., a jeśli tak, to czy stanowi to przekroczenie uprawnień bądź niedopełnienie obowiązków przez prokurator X. Y., a w konsekwencji ewentualną realizację znamion czynu z art. 231 § 1 k.k. Nie budzi wątpliwości, że oświadczenie wnioskodawcy zostało złożone po dokonaniu oględzin nośników, a zatem w czasie gdy prokurator X. Y. zapoznała się już z danymi znajdującymi się na wskazanych nośnikach, które według P. W. były objęte tajemnicą obrończą. Przepis art. 225 § 3 k.p.k. statuuje wyraźny zakaz zapoznawania się z treścią oraz wydania pism i dokumentów dotyczących wykonywania funkcji obrońcy. Oświadczenie obrońcy, że dokument zawiera wiadomości objęte tajemnicą obrończą, jest bezwzględnie wiążące dla organu procesowego. Nie ma on też uprawnienia do weryfikacji, czy oświadczenie obrońcy odpowiada prawdzie i czy rzeczywiście dokument zawiera okoliczności stanowiące tajemnicę obrończą. Tylko w wypadku, gdy oświadczenie co do charakteru dokumentu złożyła osoba niebędąca obrońcą i budzi ono wątpliwości, organ procesowy postępuje zgodnie z treścią art. 225 § 3 zdanie drugie k.p.k. Podkreślenia wymaga, iż organ dokonujący czynności, a więc także prokurator, przekazuje pisma lub dokumenty zawsze sądowi, również w sytuacji, gdy postanowienie o przeszukaniu wydaje prokurator (J. Grajewski, S. Steinborn [w:] Komentarz aktualizowany do art. 1-424 Kodeksu postępowania karnego, red. L. K. Paprzycki, LEX/el. 2015, art. 225, art. 226). Kwestia ta nie byłaby sporna, gdyby

oświadczenie P. W., wpisanego na listę adwokatów i wykonującego zawód adwokata, że zatrzymane przedmioty podczas przeszukania są objęte tajemnicą obrończą, zostało złożone przed dokonaniem oględzin przedmiotowych nośników danych typu pendrive. Jak również, gdyby takie oświadczenie złożyła jego żona obecna podczas dokonywanego przeszukania lokalu przy ul. [...] w S. i której doręczono postanowienie o żądaniu wydania rzeczy/przeszukaniu. W przypadku, gdyby zaszła pierwsza z opisanych sytuacji, prokurator powinien zwrócić zabezpieczone podczas przeszukania przedmioty, bez zapoznawania się z ich treścią, jak również wyglądem. Należy zaznaczyć, że nawet gdyby organ dokonujący przeszukania doszedł do wniosku, że oświadczenie obrońcy budzi wątpliwości, to mimo tego nie może zabezpieczyć dokumentów i przekazać sądowi z zachowaniem rygorów określonych w art. 225 § 1 k.p.k., lecz musi je zwrócić obrońcy. Trzeba bowiem mocno podkreślić, że rozwiązanie wynikające z art. 225 § 3 k.p.k., jest fundamentalne z punktu widzenia gwarancji prawa do obrony, gdyż jest ono ściśle związane z bezwzględnym charakterem tajemnicy obrończej o której mowa w art. 178 pkt 1 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem nie wolno przesłuchiwać jako świadków obrońcy albo adwokata lub radcy prawnego działających na podstawie art. 245 § 1 k.p.k. co do faktów, o których dowiedzieli się oni, udzielając porady prawnej lub prowadząc sprawę. Jeżeli natomiast oświadczenie, że wydane lub znalezione w toku przeszukania pisma lub inne dokumenty obejmują okoliczności związane z wykonywaniem funkcji obrońcy, złożyłaby podczas przeszukania osoba przy nim obecna, która nie jest obrońcą, a w tym przypadku była to żona wnioskodawcy, organ dokonujący czynności przeszukania powinien pozostawić te dokumenty tej osobie bez zapoznawania się z ich treścią oraz wyglądem, a gdy oświadczenie budzi wątpliwości, to powinien przekazać takie dokumenty z zachowaniem rygorów określonych w art. 225 § 1 k.p.k., a więc niezwłocznie bez odczytywania w opieczętowanym opakowaniu, sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji (por. np. K. Eichstaedt [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, LEX/el. 2025, art. 225). Tymczasem oświadczenie wnioskodawcy P. W., że zabezpieczone nośniki mogą zawierać dane, które pozostają pod ochroną tajemnicy obrończej, zostało złożone

już po zapoznaniu się z ich treścią i wyglądem przez prokurator prowadzącą śledztwo.

Sąd Najwyższy uznał, w opisanych realiach faktycznych niniejszej sprawy, że nie można zasadnie twierdzić, iż prokurator X. Y., nie uruchamiając procedury wynikającej z art. 225 k.p.k., nie dopełniła w ten sposób swoich obowiązków służbowych, czy też zapoznając się z zabezpieczonymi dokumentami przekroczyła przysługujące jej uprawnienia. Zabezpieczone w toku przeszukania dokumenty, okazały się mieć niebagatelne znaczenie dla prowadzonego śledztwa w sprawie o sygn. akt [...]. Zostały uznane za dowody rzeczowe z uwagi na fakt, iż służyły do popełnienia przestępstwa i w oparciu o nie zostały postawione kolejne zarzuty. Prokurator X. Y. oświadczyła, że doszło do dokonania oględzin zabezpieczonych przedmiotów, gdyż przeszukanie miało miejsce w lokalu mieszkalnym i nic nie wskazywało na to, że będą w nim się znajdowały dokumenty objęte tajemnicą obrończą. Przeprowadzenie przeszukania miało służyć odnalezieniu dowodów dla poparcia przedstawionych zarzutów, nie zaś wyszukaniu dokumentów, które były związane z wykonywaniem funkcji obrońcy. Należy zauważyć, iż w doktrynie wskazuje się, cyt. „tryb postępowania polegający na przekazaniu pisma lub innego dokumentu bez jego odczytywania prokuratorowi lub sądowi nie obowiązuje w stosunku do pism lub innych dokumentów, które zawierają informacje niejawne o klauzuli «zastrzeżone» lub «poufne» albo dotyczą tajemnicy zawodowej lub innej tajemnicy prawnie chronionej, jeżeli ich posiadaczem jest osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa” (por. K. Eichstaedt [w:] Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, red. D. Świecki, LEX/el. 2025, art. 225). Podobnie, cyt. „Ten tryb nie obowiązuje w stosunku do pism lub innych dokumentów, które zawierają informacje niejawne o klauzuli «zastrzeżone» lub «poufne» albo dotyczą tajemnicy zawodowej lub innej tajemnicy prawnie chronionej, jeżeli ich posiadaczem jest osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa, ani w stosunku do pism lub innych dokumentów o charakterze osobistym, których jest ona posiadaczem, autorem lub adresatem (art. 225 § 2). Dotyczy to – zgodnie z rozumowaniem argumentum a minori ad maius – podejrzanego i oskarżonego” (por. R. A. Stefański, S. Zabłocki [w:] R. A. Stefański, S. Zabłocki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296, Warszawa 2019, art. 225). Jak

również cyt. „Przedstawiony tryb postępowania z pismami i dokumentami, co do których złożono oświadczenie, że zawierają informacje objęte tajemnicą adwokacką lub radcowską, znajdujący uregulowanie w art. 225 § 1 k.p.k., doznaje wyjątku w wypadkach określonych w art. 225 § 2 k.p.k., gdy posiadaczem takich dokumentów jest osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa, a więc osoba, co do której zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że popełniła przestępstwo, ale nie przedstawiono jej jeszcze zarzutów. Oznacza to, że oświadczenie takiej osoby, którą może, rzecz jasna, być także adwokat lub radca prawny, nie pociąga za sobą niezwłocznego przekazania opisanych dokumentów, bez odczytywania, sądowi lub prokuratorowi w opieczętowanym opakowaniu” (por. J. Zagrodnik, Ochrona tajemnicy adwokackiej lub radcowskiej w związku z czynnością przeszukania [w:] Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym i karnym skarbowym, Warszawa 2020).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż złożone przez wnioskodawcę P. W., w toku śledztwa prowadzonego o sygn. akt [...], oświadczenie, że na zabezpieczonych nośnikach danych są dokumenty, objęte tajemnicą obrończą, zdaje się być w okolicznościach przedmiotowej sprawy, jedynie pozornym działaniem dla ochrony tajemnicy obrończej, albowiem ujawnione dokumenty ostatecznie okazały się być takimi, które mogły służyć popełnieniu przestępstw i zostały uznane za dowody rzeczowe, i w oparciu o nie uzupełniono podejrzanemu zarzuty. Nie były natomiast dokumentami związanymi w wykonywaniu przez niego funkcji obrońcy, które objęte byłyby tajemnicą adwokacką. Instytucja tajemnicy adwokackiej ma zapewniać autentyczną obronę klientowi adwokata. Uregulowanie ze wskazanego przepisu stanowi ochronę dla tajemnicy zawodowej adwokata i radcy prawnego w toku faktycznej realizacji czynności przeszukania i wskazuje na zasady postępowania z zatrzymanymi lub znalezionymi w toku przeszukania pismami i innymi dokumentami zawierającymi wiadomości objęte tajemnicą adwokacką i obrończą. Obowiązek ten znajduje normatywne zakotwiczenie w ustawach korporacyjnych (art. 6 ust. 1 pr. adw. oraz art. 3 ust. 3 u.r.p.). Wynika również z norm deontologicznych, nakazujących podjęcie wszelkich przewidzianych prawem środków dla zabezpieczenia tajemnicy adwokackiej lub radcowskiej przed ujawnieniem (§ 19 ust. 1 KEA i art. 19 KERP). Niedopełnienie tego obowiązku przez adwokata lub radcę prawnego należy

rozpatrywać przez pryzmat odpowiedzialności dyscyplinarnej przedstawicieli tych zawodów (por. J. Zagrodnik, 4.5. Ochrona tajemnicy adwokackiej lub radcowskiej w związku z czynnością przeszukania [w:] Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym i karnym skarbowym, Warszawa 2020). Ochrona tajemnicy adwokackiej nie może być zatem wykorzystywana jako element działań „utrudniających” czynności procesowe zmierzające do realizacji określonych w art. 2 k.p.k. celów postępowania karnego. Uprawnienie wynikające z art. 225 § 3 k.p.k. nie może „dawać” możliwość ukrycia dowodów, które mogą być wykorzystane w postępowaniu przeciwko adwokatowi podejrzanemu o popełnienie przestępstwa. Ochrona tajemnicy adwokackiej i radcowskiej w ramach faktycznej realizacji zarządzanej czynności przeszukania jest przedmiotem unormowania o charakterze szczególnym, zawartego w art. 225 § 3 k.p.k., w zakresie ochrony tajemnicy obrończej, a więc w odniesieniu do sytuacji, w których znalezione podczas przeszukania pisma lub inne dokumenty obejmują okoliczności związane z funkcją obrońcy. Wzmoczona ochrona przewidziana w wymienionym przepisie dotyczy informacji objętych tajemnicą obrończą, a nie osoby obrońcy (J. Zagrodnik, Ochrona tajemnicy adwokackiej lub radcowskiej w związku z czynnością przeszukania [w:] Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym i karnym skarbowym, Warszawa 2020).

W wyroku z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie 12323/11 *Michaud v. Francja*, LEX nr 1347924, Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że obrona podsądnych jest fundamentalną misją adwokata w społeczeństwie demokratycznym. Adwokat nie może jej prawidłowo spełnić, jeśli nie jest w stanie zagwarantować tym, których broni, poufności kontaktów. Uprawnienie do swobodnych kontaktów podsądnego z obrońcą należy także do podstawowych standardów prawa międzynarodowego. Z perspektywy sądu zatem spełnienie warunków właściwej obrony, a w jej ramach możliwość korzystania przez obrońcę z tajemnicy obrończej bez ograniczeń i w sposób wolny od jakichkolwiek nacisków, jest bardzo istotne, wręcz podstawowe. Bez tego proces staje się nierzetelny, a przez to wykluczający prawidłowe wyrokowanie. W wyroku z dnia 22 listopada 2004 r., sygn. akt SK 64/03, LEX nr 133768, Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że bezwzględny nakaz zachowania tajemnicy zawodowej przez obrońcę daje się

oprzeć na przepisie art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, wyrażającym prawo do obrony (por. W. Kociubiński, O dysponowaniu tajemnicą obrońcy oraz jej granicach - perspektywa sądowa [w:] Etyka adwokacka a kontradiktoryjny proces karny, red. J. Giezek, P. Kardas, Warszawa 2015).

Trafnie wskazuje się w doktrynie, że cyt. „instytucja tajemnicy adwokackiej została wprowadzona przede wszystkim w interesie klienta, gdyż ma ona zapewnić jemu autentyczną, a nie tylko pozorną obronę. Dokonanie zatem przeszukania pomieszczeń zajmowanych przez adwokata, może faktycznie ujemnie wpłynąć na funkcjonowanie adwokata w zawodzie, skoro oskarżony (podejrzany) korzystający z pomocy obrońcy będzie miał świadomość, iż informacje przekazane przez niego adwokatowi, mogą być zajęte podczas przeszukania, mimo iż obrońca oświadczy, że wydane lub znalezione w toku przeszukania pisma lub inne dokumenty, obejmują okoliczności związane z wykonywaniem funkcji obrońcy (art. 225 § 3 k.p.k.). Mimo dużego znaczenia, jakie ma zaufanie oskarżonego (podejrzanego) do obrońcy, zauważyć należy, iż przepis art. 225 § 3 k.p.k., chroniąc dokumenty związane z wykonywaniem funkcji obrońcy, może doprowadzić praktycznie do uniemożliwienia skutecznego przeszukania kancelarii adwokackiej lub nawet mieszkania adwokata, czy też jego samochodu, w poszukiwaniu dowodów popełnienia przestępstwa, które nie są związane z wykonywaniem funkcji obrońcy. Problem ten ma duże znaczenie wówczas, gdy obrońcy postawiono zarzut popełnienia przestępstwa. Wystarczy bowiem, iż obecny podczas przeszukania obrońca oświadczy, że zakwestionowane pisma lub inne dokumenty obejmują okoliczności związane z wykonaniem przez niego funkcji obrońcy. Wówczas nawet gdyby organ dokonujący przeszukania doszedł do wniosku, iż oświadczenie obrońcy realnie budzi wątpliwości, to mimo to, nie może ich przekazać sądowi z zachowaniem rygorów określonych w art. 225 § 1 k.p.k., lecz musi je zwrócić obrońcy. Wprawdzie rozwiązanie wynikające z treści art. 225 § 3 k.p.k. jest rozwiązaniem fundamentalnym z punktu widzenia gwarancji prawa do obrony, jednakże z drugiej strony dostrzec należy niebezpieczeństwo wykorzystania tego rozwiązania przez obrońców, w sytuacji, gdy sami występują w roli oskarżonych (podejrzanych). W praktyce można bowiem niejednokrotnie spotkać się z procesami, w których w charakterze oskarżonych występują adwokaci, a w

procesach tych źródłami dowodowymi były nie tylko zeznania świadków, ale także dowody z dokumentów. Warto zwrócić uwagę, iż w doktrynie dopuszcza się możliwość przeprowadzenia przeszukania u adwokata z wyłączeniem przeszukania korespondencji i akt objętych tajemnicą adwokacką, z zastrzeżeniem jednak, iż w takiej sytuacji zatrzymane w trakcie przeszukania dokumenty, winny być przedstawione władzom samorządowym adwokatury, aby ustaliły, czy dane materiały są objęte tajemnicą adwokacką, czy też nie. Znamienne jest także to, iż możliwość przeszukania kancelarii adwokackiej nie jest obca ustawodawstwu niemieckiemu. W tym stanie rzeczy należy postulować zmianę przepisu art. 225 § 3 k.p.k. w sposób, który umożliwiałby przekazanie sądowi przez organ dokonujący przeszukania dokumentów, co do których zostanie złożone oświadczenie, że obejmują one okoliczności związane z wykonywaniem funkcji obrońcy, niezależnie od tego, czy oświadczenie to pochodzi od obrońcy, czy też innej osoby, jeżeli tylko oświadczenie takie budzi uzasadnioną wątpliwość” (K. Z. Eichstaedt, Ograniczenia dowodowe w polskim procesie karnym i ich wpływ na dojście do prawdy [w:] Z problematyki funkcji procesu karnego, M. Adamczyk i in., Warszawa 2013).

Odnosząc się do czynu ujętego pkt 3 wniosku, w którym wnioskodawca zarzuca X. Y. – prokuratorowi Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, że przekroczyła uprawnienia funkcjonariusza publicznego – prokuratora Prokuratury Regionalnej w S., gdyż tworzyła fałszywe dowody i podejmowała inne podstępne zabiegi w celu skierowania przeciwko P. W. postępowania karnego, czym miała działać na szkodę interesu prywatnego, należy wskazać, iż w ocenie Sądu Najwyższego, podobnie jak w zakresie czynu z pkt 1 wniosku, brak jest dowodów dostatecznie uzasadniających ten zarzut. W pierwszej kolejności, to samo już sformułowanie zarzutu, nie pozwala na ustalenie, w którym dokładnie postępowaniu karnym miałyby dojść do fałszowania dowodów, czy też w jaki sposób dowody te miałyby być tworzone. Wnioskodawca w uzasadnieniu wniosku podał bardzo ogólnie, że prokurator X. Y. miała nakłaniać S. L., aby fałszywie zeznawał na szkodę P. W., oraz , że usiłowała nakłonić C. T., P. F., a także adwokat D. R., aby ta nakłoniła swoją klientkę – M. A., do kłamliwego obciążania P. W. Oprócz powyższego, wnioskodawca nie wskazał żadnych innych okoliczności, na podstawie których doszedł do przekonania o przestępczym działaniu prokurator X.

Y., opisanym w zarzucie z pkt 3 wniosku. Powołano się jedynie dowód w postaci wniosku adwokat D. R., w którym zawarła ona w końcowej części, opis swoich odczuć z rozmowy z prokurator X. Y., która prosiła ją, aby porozmawiała z klientką i zapewniała, że „prokuratura zajmie się wszystkim”. Należy zauważyć, że z wymienionymi osobami, które według wnioskodawcy miały fałszywie zeznawać przeciwko P. W., ww. pozostaje w konflikcie, zaś samo odczucie ww. w postaci niezadowolenia ze składanych w śledztwie depozycji, nie może stanowić podstawy do uznania istnienia dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez prokurator przestępstwa opisanego w pkt 3 wniosku.

Oczywistym jest, że sąd dyscyplinarny w postępowaniu o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej ma obowiązek oceny dowodów na zasadach określonych w k.p.k., a więc przede wszystkim zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i art. 171 ust. 1 p.p., czyli swobodnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Uzasadnienie rozstrzygnięcia powinno zaś zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Sąd dyscyplinarny powinien więc w pierwszym rzędzie ocenić dowody, a dopiero następnie dokonać analizy prawnej czy spełniona jest przesłanka uchylenia immunitetu, czyli czy wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez prokuratora zarzucanego mu przestępstwa (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt SNO 3/06, OSNSD 2006, poz. 25).

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że poczynione przez Sąd Najwyższy ustalenia w postępowaniu immunitetowym wskazują, iż nie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez X. Y. – prokuratora Prokuratury Regionalnej w S. w stanie spoczynku, przestępstw opisanych we wniosku adwokata D. N. - pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego P. W. z dnia 9 lipca 2025 r.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak w uchwale.

[M. T.]

[r.g.]